

Liikvel haridusmõtteid

Esiplaanil haridusminister F. Eisen (vasakul) ja tema esimene aseäitja J. Tohver.

neid, kes õppetööd segama kipuvad. Pahandused on ju läinud päris suureks seepärast, et igas liinis asutused ja organisatsioonid koolidesse oma üritusi korraldama tulevad. Määrus keelab niisuguse, õppetöö ajal, tundidest äraikutumise arvel tehtava kasvatustöö.

Läheks pikale kõike kõnesolnut kommenteerida. Niipalju veel, et vahetatakse mõtteid lastevanemate komitee valimise korra, õpilase koolist väljaheitmise võimaluste, pedagoogide õpetamise aja ja sisu, uutele programmidele vastavate kvalifikatsioonitõstmise mooduste üle jne.

Ainet mõttevahetuseks andsid veel asjaolud, et üleliidulise haridusministeeriumi kapitaalehituse osakond on võtnud suuna 1600—2350 õpilaskohaga koolihoonete ehitamisele (ökonoossem!). ei: uute programmide ja õpikute üleliiduline ühtlustamine ning seejärel kirjastamine võtab veel aastaid aega ja et eelolev õppevahendite uue tüüpimekirja põhjal korraldatav ülevaatus peaks selgitama mitte ainult koolide varustatuse, vaid eelkõige suhtumise nendesse vahenditesse (kasutamise!). Sõnavõttudes protesteeriti kaalukate põhjendustega selle vastu, et pioneeritöö meetodiku asukoht haridusosakonna meetodilisest kabinetist komsomolkomiteesse viia tahtakse.

E. ZIMMER

K. RAUA foto

Kui Tartus nädal tagasi vabariigi haridusnõu peeti (nagu teatasime varem — haridusministeeriumi ja -osakondade vahel), sai pealtkuulaja üpris teadjaks mõtetest ja plaanidest, mis üleliiduliselt liikvel on. Rääkis peamiselt haridusminister F. Eisen.

Kõik siit-sealt vabariikidest tulnud ettepanekud koolielu «kohendamiseks» on leidnud poolt- ja vastuväiteid üleliidulise haridusministeeriumi kolleegiumil. Meie haridusosakondade juhatajatele esitati need samuti n.-ö. järelevaatamiseks. Kõige tulusam muidugi, kui koosolnud tuld võtaksid ja poolt- või vastuväited ajakirjanduses ilmutaksid. Igal vähegi haridusasjadest huvitatud inimesel on ju tahtmine päeva-probleemidega kursis olla, ja kursis meie lähimate haridusjuhtide seisukohtadega.

Valminud on üleliiduline keskkoolide põhimääruse projekt. Juba teine variant, mida kahjuks laiemale arutlemisele pole enam pakutud. Põhimäärus fikseerib oma kuues peatükis kooli üldalused, õppe- ja kasvatustöö üldpõhimõtted, õpilaste õigused-kohustused, karistused-ergutused, õppekoormuse kodus ja koolis, seejärel üksikasjalikult õpetajaskonna ning õppenõukogu funktsioonid, sätestatakse majandusprobleemi.

Põnevaimad on mõttevahetused eksamitest.

* Kas tuua igakevadised üleminekuksamid tagasi?

* Või kasutada igas klassis ühte üleminekuksamit? Mis ai-

nes, sellest teatada alles kevadel, maikuus?

* Kas ka lõpueksameist ei võiks üht alles kevadel teatada?

* Kui keskkooli lõpukirjand läheks arvesse ka kõrgemas kooli tehnikumi astumisel? (Et mitte korduvalt kirjutada, tihti-peale samal või lähedasel teemal.)

* Ehk määrata 8-kl. kooli lõpetamiselgi üks kindel eksam, teine «liikuv» (igal aastal erinev ja teatatakse kevadel)?

* Võib-olla vähendada ka keskkooli lõpueksamite arvu — näiteks neli pluss üks, mis oleks jälle ootamatu. Kui ühe aine valiksia õpilased ise?

* Kas poleks otstarbekas «neljajade» ja «viite» õppijad eksamitest vabastada? Ka keskkoolis, ja läbinisti «viiemehele» anda medal ilma eksamiteta?

* Lubada ehk 8-klassilisest koolist lahkuda ühe «puudulikuga». Edasiõppimist see ei takistaks, kuid klassitunnistuse asendaks lõputunnistus alles pärast võla tasumist; koos võlaga ei saaks muidugi lõpetada järgmist õppeasutust (tehnikum, kutsekool)?

Neis asjus jäeti esialgu palju liiduvabariikide otsustada-katseda. Meie haridusministeerium igatahes murrab pead, kuidas kasutada eksameid stiimulitena kõige edukamalt.

Koolimääruse projektis seisab märkus — õpilast ei või üle viia, kui tal on kolm «puudulikku». Järelikult kahega tohib? Prob-

leem jäi vaieldavaks ning lahiseks. Põhimõtteliselt margiti otsuse õpilase kohta langeta, õppenõukogu, kes fikseeritakse nõuandva organi asemel kollektiivse juhtimise organiks...

Tugevasti reageeritakse algatu-sele muuta hindamist võimlemises ja laulmises, kus palju sõltub andekusest. Kusagil olevat seda tehtud.

Ikka püsivad lahkarmused koolide diferentseerimise üle. Seda püütakse eitada n.-ö. põhimõttelise sõnaga — ühtsuskool. Mõnedki teadlased vaidlevad mõiste alla ka igasugu erikoolid ning eriklassid. Milleks neid vaja? Mindavat hiale Viimases võiks vist kahelda, küll aga tuleb liialduseks lugeda mõnede piirkondade ja pedagoogikateadlaste otsus tööõpetus koolist eemaldada. Diferentseerimise asjus arvati nõupidamisel, et koolisüsteemi ühtsus ei peaks seda välistama

Viimastei aastatel on räägitud koolidirektori isegi õpetajate valimisest. Ka direktori õigusest ise võtta ja vabastada õpetajaid. Nii ühe kui teisega pole uue koolimääruse koostajad nõus.

Päevakorras püsib õpetajate atesteerimine. Pooldatakse, et vastav komisjon loodaks haridusministeeriumi juurde. Kuid kahtlust äratav määruseprojekti autorite veendumus, et halba, sobimatut õpetajat võib vallandada, kustest ilma jätta ainult ülemkohus

Kosutavalt mõjub teadmine, et koolimäärus tahab kanimtseda